

Maritime Capacity Building 2014 in West-Afrika

CHRIS BOECKX

Momenteel is majoor Chris Boeckx tewerk gesteld in de in de divisie Planning (J5) - Sectie *Defence Diplomacy* van het stafdepartement operaties en training.

Hij combineert er de functies J5 – Afrika (Benin) en J5 - *Information Operations*.

Hij startte zijn loopbaan als officier van de Artillerie in 1988 te Soest (Duitsland).

In 2013 werd hij ontplooid te Afghanistan in het hoofdkwartier van *Regional Command North* (RC North) van de *International Security Assistance Force* (ISAF) waar hij de functie J5 – *Information Operations* uitvoerde.

43

L'opération Maritime Capacity Building 2014 (MCB14) exécutée par l'équipage du navire A960 Godetia pendant la période de mars à juin 2014 dans le golfe de Guinée, s'est soldée par un remarquable succès.

Cette campagne étant menée par la Belgique, il a donc été possible de définir l'End State et les Desired Effects dans une perspective nationale.

Le fil rouge de cette Effect Based Approach était, d'une part, de contribuer à la sécurité maritime dans les eaux de l'Afrique de l'ouest et, d'autre part, de participer à l'élaboration d'une image positive des activités des forces belges.

Na de Afrikaanse oostkust wordt ook de Afrikaanse westkust geplaagd door piraterij. Aanvankelijk waren piraten erop uit schepen te overvallen op zoek naar cash en de bezittingen van de bemanning. Meestal werden dit soort overvallen aan boord in de kustwateren van de Golf van Guinea niet gerapporteerd aan de bevoegde instanties, om tijdsverlies voor het schip te voorkomen.

Sinds 2006 gaan de overvallers echter steeds driester te werk. Schepen worden gekaapt en bemanningen ontvoerd door goed bewapende piraten. Veelal betreft het olietankers. De petroleumproducten worden gestolen en komen terecht op de zwarte markt. Voor de ontvoerde bemanning wordt losgeld geëist. Sommige

scheepvaartmaatschappijen vermeden bijgevolg bepaalde havens in de Golf van Guinea waardoor de handel er dreigde stil te vallen, met nefaste gevolgen voor de economische ontwikkeling van de getroffen landen.

Op 31 oktober 2011 werd Resolutie 2018 unaniem goedgekeurd door de Veiligheidsraad.

Men veroordeelde de groeiende piraterij in de Golf van Guinea en er werden gezamenlijke maatregelen bepaald in samenspraak met de betrokken landen. De internationale gemeenschap werd opgeroepen de West-Afrikaanse landen hierin bij te staan.

Een tweede bedreiging voor West-Afrika is de invloed van drugs. Sinds begin de jaren 2000 gebeurt de trafiek van cocaïne, afkomstig uit Latijns-Amerika, in toenemende mate via West-Afrika. Een groot deel van deze trafiek wordt doorgevoerd naar Europa, maar de toevloed heeft ook een probleem van verslaving bij de lokale bevolking veroorzaakt, zoals in Guinee-Bissau, waardoor de broze samenleving er nog meer onder druk komt te staan. Een groot deel van het narcoticageld wordt witgewassen via bouwprojecten, terwijl een ander deel terecht komt bij terreurorganisaties.

Het is duidelijk dat deze regio attractief is voor de georganiseerde misdaad door de ontoereikende grenscontroles (zee, land, lucht). Bovendien staat de regionale samenwerking tussen de West-Afrikaanse landen nog in de kinderschoenen en dienen in hun gerechtelijk systeem nog bepaalde hiaten te worden weg gewerkt om het hoofd te kunnen bieden aan dit soort criminaliteit.

MARITIME CAPACITY BUILDING

Een eerste *line of operation* van de operatie uitgevoerd door de bemanning van A960 Godetia bestond uit *maritime capacity building*. Het uitgangspunt hiervan is de verschillende Afrikaanse naties een eigen marine-capaciteit te helpen uitbouwen, zodat ze autonoom controles kunnen uitvoeren op zee met eigen schepen.

Op afgesproken plaatsen werden stagiairs ingescheept, die gedurende een module van ongeveer één week de algemene en specifieke taken aan boord van een schip op zee kregen aangeleerd. Vijf verschillende naties (Marokko, Congo, Congo-Brazzaville, Gabon en Togo) maakten gebruik van deze opportuniteit.

In dit kader vertegenwoordigde de Godetia België ook in het internationale initiatief *Africa Partnership Station* (APS). APS werd in leven geroepen door de Verenigde Staten die samen met de Afrikaanse landen en o.a. een aantal Europese partners, de maritieme veiligheid in Afrika willen verbeteren door de expertise en het professionalisme van de Afrikaanse marines te verhogen.

Naast de Godetia hadden tal van Europese, Amerikaanse en Afrikaanse landen een schip afgevaardigd om deel te nemen aan “*Obangame Express*”, de één week-durende intensieve APS-activiteit waarin de reacties op veiligheidsproblemen in de maritieme omgeving aan bod komen: piraterij, mensensmokkel, drugshandel, illegale visserij, diefstal van olie en reacties op zeelieden in nood.

Een derde luik van maritime capacity building vond plaats te Cotonou op basis van een bilateraal kader. Benin, waarmee België nauw samenwerkt vanuit het Militair Partnerschapsprogramma (MPP) sinds 1998, had ons land reeds om steun gevraagd in 2011 toen de eerste gevallen van piraterij de kop opstaken. De Beninse autoriteiten werden bijgevolg een uitgebreid pakket van trainingsmogelijkheden aangeboden. Beninse stagiairs kwamen aan boord van de Godetia en doorliepen de module training aan boord op zee. Daarnaast werden een aantal specialisten vanuit België ingevlogen die instonden voor het gedeelte training aan de wal. Het ene Belgische trainingsteam stond in voor de opleiding van de boardingteams, terwijl een tweede team een programma afwerkte om

de Beninse patrouilleschepen met hun bemanning te leren werken volgens de correcte technische en tactische procedures.

46

Als afsluiter volgde een geïntegreerde oefening waarin boarding en controle van een schip werden uitgevoerd.

MARITIME SECURITY

De tweede operatielijn betreft het bijdragen aan de maritieme veiligheid. De Godetia rapporteerde hiervoor aan BEMTAR of *Belgian Maritime Threat Awareness and Reporting*. BEMTAR is een initiatief van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer die in samenwerking met de Marine, de Belgische Redersvereniging (KBRV), het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse (OCAD) en verschillende andere overheidsdiensten als doel heeft gesteld alle schepen onder Belgische vlag gratis bij te staan om hun veiligheid op zee te verhogen.

Op basis van de informatie, o.a. aangeleverd door de Godetia, bouwt BEMTAR een dreigingsanalyse op van de maritieme regio waardoor de organisatie het aanspreekpunt is geworden voor de rederijen aangaande de veiligheidssituatie

op zee.

In de strijd tegen de drugshandel via zee voerde de Godetia tevens *detect* en *monitoring* opdrachten uit ten voordele van of het *Maritime Analysis and Operations Centre-Narcotics* of MAOC(N) dat in 2007 werd opgericht en zijn hoofdkwartier heeft te Lissabon.

47

MAOC(N) wordt gefinancierd door de Europese Commissie, terwijl zeven EU-landen en de USA instaan voor het leveren van de specialisten die er werkzaam zijn. MAOC (N) heeft als doel de georganiseerde misdaad te counteren. Men tracht de grote drugtransporten te onderscheppen tijdens de “*bulk*”-fase, dus alvorens de verdovende middelen in kleinere hoeveelheden verspreid geraken aan de wal. Voor de Godetia betekende dit dat de aandacht uitging naar verdachte transporten komende vanuit Latijns-Amerika.

DE KRIJGSMACHT IN DE INFORMATION DOMINATED ENVIRONMENT

Het steeds toenemende gebruik van technologieën zoals het internet hebben geleid tot een wereld waarin informatie een steeds belangrijker rol speelt. Er is een toegenomen afhankelijkheid van en verlangen naar informatie. In deze *information dominated environment* worden we dagelijks geconfronteerd met de impact van *real time* media aandacht voor crisissen en de exploitatie van de media door bepaalde belangengroepen. De komst van de sociale media betreft ook het individu meer dan ooit bij deze open discussies.

Door als eerste naar buiten te komen met het verhaal en nadien coherent te blijven communiceren, kan een organisatie een zekere informatie dominantie verwezenlijken. Dit vormt de basis voor zijn geloofwaardigheid en ook de legitimiteit van de opdracht kan ermee worden aangetoond, waardoor een atmosfeer van transparantie en vertrouwen ontstaat.

NATO's *Comprehensive Approach* doet een nieuwe wind waaien in hoe we moeten omgaan met crisismanagement. Het bewustzijn groeit dat een conflict beëindigen enkel mogelijk zal zijn door de inzet van zowel militaire, politieke als civiele middelen. Om een conflict de juiste wending te geven, zal de steun van de burgerbevolking steeds doorslaggevend zijn. Het is dan ook van groot belang dat de steun van de bevolking van meet af aan wordt gezocht door hen voldoende in te lichten over wat er zich afspeelt en in het bijzonder hoe de aan-

wezigheid van Belgische militairen in hun land verklaard kan worden. Indien de bevolking beseft dat de operatie de economische ontwikkeling van hun land ten goede komt, dan zal zij zich snel kunnen vinden in de ontstane win-win situatie.

De derde operatielijn van MCB14 betrof dan ook het uitvoeren van een informatiecampagne. Het streefdoel of *desired effect* daarbij was het positief naar voor brengen van de activiteiten van de Belgische Krijgsmacht in de landen rondom de Golf van Guinea.

De zichtbaarheid van een schip maximaliseren terwijl het zich voor het overgrote deel van de tijd op zee bevindt, kan een uitdaging genoemd worden. De oplossing werd gevonden in de port visits. In totaal werden immers elf havensteden aangedaan tijdens de campagne. Een local *communication team* van de *information operations group* werd vooraf ingevlogen en zorgde, in coördinatie met de commandant van de Godetia, voor de voorbereidingen aan wal, zodat wanneer het schip toekwam, de uitvoering vlot kon starten.

Er werden humanitaire hulpgoederen geleverd aan NGO's te Boma, Banjul en Cotonou. Op het einde van de vorming van de Afrikaanse stagiairs werd telkens een officiële ceremonie georganiseerd bij het ontschepen. Deze activiteiten waren de perfecte aandachtstrekker om de aanwezigheid en de opdracht van de Godetia toe te lichten. Het resultaat was navenant: zowel Belgische (ondermeer minister van defensie en chef defensie) als Afrikaanse autoriteiten toonden zich telkens geïnteresseerd en woonden de activiteiten bij, terwijl de bredere bevolking werd ingelicht via de lokale pers die eveneens aanwezig was. Een reeks artikels in de kranten van de verschillende Afrikaanse landen was het gevolg. Heel wat van deze artikels verschenen eveneens op de websites van deze kranten, wat voor een grotere verspreiding zorgde. De opdracht van de Godetia werd ook toegelicht tijdens het avondjournaal van zowel de Togolese als Beninse nationale TV, mooi ondersteund met beeldmateriaal na opnames van hun respectievelijke TV ploegen aan boord.

INTERNET EN SOCIALE MEDIA

Rapporteren over lopende militaire operaties via de sociale media in bijna *real time*; het lijkt een onverenigbaar gegeven. Vanuit militair standpunt, waar de veiligheid van personeel en opdracht als hoogste prioriteit wordt beschouwd, blijft het een grote stap. Tijdens MCB14 werd op dit vlak echter druk geëxperimenteerd en met het nodige succes.

Er werden twee initiatieven aangevat.

49

Er werd een *information operations* initiatief opgestart met als doelpubliek de bevolking en autoriteiten van de bezochte Afrikaanse landen. Een website met een toelichting over de aard en toedracht van de opdracht, opgesteld in Engels en Frans, werd gekoppeld aan een *facebook*pagina. De bedoeling was het Afrikaanse publiek te allen tijde een betrouwbare bron van informatie aan te bieden. Bovendien was interactie mogelijk. Hoewel de site pas actief werd de dag van vertrek van de Godetia bleek al snel dat na elk havenbezoek het aantal Afrikaanse 'clicks' toenam, terwijl het internet- en *facebook*gebruik in Afrika nog in de beginfase zit.

Vanuit de marine werd een tweede initiatief genomen door een andere *facebook*pagina te activeren met als doelpubliek de Belgische families van de militairen aan boord. Foto's, sfeerbeelden en korte commentaren vielen in de smaak en vrij snel trad een domino-effect op en kon ook op de interesse en sympathie gerekend worden van een breder Belgisch publiek.

HET GEBRUIK VAN NIET LETALE MIDDELEN ALS EFFECT MULTIPLIER

In de campagne MCB14 ondernam de bemanning van de Godetia actie tegen de piraterij, drugshandel, illegale visserij, mensensmokkel, diefstal van olie en re-

acties op zeelieden in nood. Militairen van Afrikaanse partners werden opgeleid door Belgische specialisten, op verzoek van hun respectievelijke regering. Hierdoor kunnen ze steeds beter autonoom instaan voor (grens)controles zodat de criminaliteit wordt ingedijkt en de regionale economische activiteit kan groeien.

Bovendien komt deze operatie niet alleen de West-Afrikaanse landen en hun bevolking ten goede. Door problemen als piraterij en drugshandel bij de wortel aan te pakken, ontstaat immers een win-win situatie die tot in Europa en België economisch en maatschappelijk voelbaar is.

De juiste dingen doen, is één aspect, erover communiceren is een tweede. Bij operaties in een crisisgebied dienen alle lagen van het inheemse publiek over onze doelstellingen te worden ingelicht. Zo kunnen we hen overtuigen van onze constructieve bedoelingen en aantonen dat België een betrouwbare partner is die bijdraagt aan de stabiliteit in hun regio, zodat economische ontwikkeling mogelijk wordt.

Dit is uiteraard een lange termijn inspanning die het imago van ons land gunstig beïnvloedt en die bij voorkeur vandaag al aanvangt in mogelijke toekomstige inzetgebieden.

In eigen land is informeren en communiceren de boodschap. Nog meer als in het inzetgebied, kunnen internet en sociale media ons tot in de huiskamer brengen. Video's, fotoreportages verspreid via facebook of andere sociale media zal de surfer een genuanceerd en herkenbaar beeld geven van het hoe en waarom van de Belgische operaties.

Het begrip en de sympathie voor het werk van de Belgische militair zal er enkel door toenemen.

Trefwoorden: Maritime Capacity Building, Godetia, Information Operations.